

Міністерство освіти і науки України
УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ ДРУКАРСТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії,
ректор Української академії
друкарства

_____ ДУРНЯК Б. В.

« _____ » _____ 2017 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ»
для вступу на освітньо-професійну програму
підготовки бакалаврів за спеціальністю
061 Журналістика
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програму складено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» на підставі Умов прийому до вищих навчальних закладів України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України 13 жовтня 2016 року № 1236 («Про затвердження Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2017 році», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 листопада 2016 року за № 1515/29645), а також Положення про екзаменаційну комісію для організації та проведення фахових вступних випробувань на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста до Української академії друкарства на навчання за освітньо-професійними програмами підготовки бакалаврів за напрямом «Журналістика».

II. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Зародження і становлення української журналістики (від найдавніших часів до середини XIX ст.)

Українська пражурналістика: повчання, проповіді, послання, життя, літописи, універсали Б. Хмельницького та І. Виговського, полемічна публіцистика кінця XVI – початку XVIII ст., народна публіцистика.

Початки друкованої західноєвропейської журналістики. Перша періодика Львова, видавана польською, німецькою, французькою мовами (кінець XVIII – перша половина XIX ст.). Франкомовний тижневик «Gazette de Leopold».

Зародження, розвиток і особливості функціонування української преси в Харкові («Харьковській Демокритъ», «Украинский Вестник», «Украинский Журналь»). Цензура 1826 р.: її наслідки для розвитку української преси в під російській Україні, журналістські завдання альманахових видань Є. Гребінки, Г. Квітки-Основ'яненка, І. Срезневського. Діяльність М. Максимовича.

Початки української преси в 50-ті рр. в Галичині: урядова, просвітницька, церковно-релігійна періодика. Зародження преси на Закарпатті: вплив на формування національної свідомості українства.

2. Формування і функціонування журналістських систем у 60–90 рр. XIX ст.

П. Куліш і петербурзька «Основа»: значення часопису для розвитку української журналістики. Літературні сили «Основи» (Т. Шевченко, Марко Вовчок, А. Свидницький, Л. Глібов, Панас Мирний, П. Куліш та ін.). Відділи критики та бібліографії. Публіцистика М. Максимовича, П. Куліша, М. Костомарова, А. Метлинського.

Підросійська Україна: рукописні («Самостайне Слово», «Громадниця», «Помиїниця») та приватні пресові проекти («Черниговский Листок» Л. Глібова, «Кіевській телеграфъ» А. Гогоцької). Нормативні укази (Валуєвський циркуляр, Емський указ) та їхні наслідки для розвитку журналістики. «Кіевская старина» – український культурологічний часопис «в чужій

одежині»: мета, завдання, редакторський та авторський колектив, зміст со-формальні структури, значення для розвитку журналістики.

Підавстрійська Україна: причини виникнення народовської та москвофільської преси. Формування корпусу громадсько-політичної, церковно-релігійної, літературно-наукової, просвітницької, галузевої, сатирично-гумористичної, радикально-соціалістичної, робітничої, соціал-демократичної періодики. Завдання, змістові пріоритети, роль. Тижневик – провідний тип видань. Журналістські феномени (особи і видання): І. Франко та «Друг»; брати Барвінські і «Правда», М. Білоус і «Русская Рада», І. Наумович і «Наука». «Діло» – журналістський літопис національного життя: історія функціонування, творчі особистості, теми і проблеми.

Українська преса поза етнічними землями: М. Драгоманов і женеvська «Громада». Вплив М. Драгоманова на концептуалітику галицьких літературно-політичних періодичних видань. І. Волянський і «Америка» – перша газета українства на американському континенті.

3. Українська журналістика початку партійної диференціації

Розвиток загальнополітичної, партійної (радикальної, націонал-демократичної, християнських су спільників, РУПівців тощо), галузевої журналістики. Провідні теми: національні проблеми, політичне протистояння, позиції і діяльність партій, система освіти, законотворення та ін.. Іншомовна преса в Галичині (порівняльний аспект). Перший партійний часопис «Народ» та інша преса РУРП. Національно-демократична журналістика. «Літературно-Науковий Вістник» – всеукраїнський культурологічний часопис: редактори, історія виходу, змістове наповнення. Українські щоденні газети («Діло», «Руслан», «Народна часопись», «Червона Русь», «Галичанин») в Галичині. Закарпатська і буковинська журналістика: проблеми розвитку і функціонування.

Українська еміграційна преса в США, Канаді, Бразилії: особи, напрями, проблематика.

4. Розвиток української журналістики 1905–1914 рр.

Револуційні події в Росії. Пресові проекти українців в Україні і Росії після жовтневого маніфесту. «Хлібороб» – перший україномовний часопис в під російській Україні. Тематичне розгалуження преси. «Українська Хата» і «Рада»: літературно-публіцистична полеміка.

Провінційна преса. Українська преса на російських теренах: «Зоря» І. Оппокова, «Вільна Україні» А. Шабленка, «Украинский вестник», «Украинская жизнь» С. Петлюри та ін.. Публіцистика І. Франка, М. Грушевського, Лесі Українки, О. та С. Русових, П. Стебницького.

Типологія української преси в Галичині, Закарпатті, Буковині. Тижневик – найпопулярніший тип видання. Загальнополітичні, церковно-релігійні, фахові, літературні, мистецькі, господарсько-кооперативні, сатирично-гумористичні видання.

Особливості розвитку еміграційної преси: редактори, видавці, проблемно-тематичні аспекти.

5. Українська журналістика періоду Першої світової війни

Початок Першої світової війни та її наслідки для функціонування української журналістики. Одеська «Основа» і харківське «Слово». Нелегальні часописи. Українська преса в Петербурзі і Москві. Пресова діяльність С. Петлюри, В. Винниченка, Л. Чикаленка.

Віденський період «Діла». «Шляхи» – літературно-громадський місячник. «Вістник Союзу визволення України»: В. Дорошенко, О. Бачинський, М. Возняк. Преса Українських січових стрільців. Журналістська діяльність О. Бабія, А. Баб'юка (М. Ірчана), Р. Купчинського, А. Лотоцького, О. Назарука, Ю. Шкрумеляка, М. Угриня-Безгрішного.

Таборова періодика: особливості функціонування і змістового комплексу. Преса полонених українців у таборах Австро-Угорщини й Німеччини («Розвага», «Розсвіт», «Вільне слово», «Наш голос»), Італії («Полонений», «Лязароні»), Росії («Наша доля»). Публіцистика З. Кузелі, Б. Лепкого, В. Пачовського, В. Сімовича, О. Терлецького та ін.

Українська іншомовна журналістика («Ukrainische Nachrichten», «La Revue Ukrainienne», «Ukrainische Korrespondenzblatt», «Ukraina», «The Ukraine»).

6. Українська журналістика періоду національно-визвольних змагань України (1917–1921 рр.) та революцій у Росії

Громадсько-політична, просвітницька, кооперативна, мистецька преса в Східній Україні: причини стрімкого зросту, специфіка видання, періодичність виходу, політичні напрямки, домінанти тем і проблем провідних українських видань: «Нова Рада», «Робітничка газета», «Народна воля», «Боротьба», «Відродження», «Червоний прапор» та ін.. Журналістика цього періоду в іменах: Х. Алчевська, П. Тичина, М. Шаповал, Г. Чупринка, Ю. Липа.

Журналістика УНР та ЗУНР. Українська преса в Європі, Прибалтиці, Кавказі, Берестейщині, Московщині, Подонні, на Малиновому, Сірому та Зеленому Клинах: загальна характеристика, особливості виходу.

Українська іншомовна журналістика (Афіни, Берлін, Відень, Лозанна, Париж, Рим).

7. Особливості функціонування журналістських систем у міжвоєнний період

Західноукраїнська преса: типологічне різноманіття. Розвиток періодики політичних партій і суспільних рухів. Мистецька, літературна, наукова, книгознавча, педагогічна журналістика. Релігійна періодика.

Пресові видання видавничого концерну Івана Тиктора «Українська преса». Газета «Новий час» – літопис українського життя в умовах Польської держави.

Розвиток східноукраїнської преси: кількісна характеристика, типологічні особливості, висвітлювана проблематика. Тематичні напрями і жанрова різноманітність республіканських видань 30-х років. Причини структурних змін у ЗМІ у східних і західних регіонах України.

Українська еміграційна преса. Чехія, Франція, Німеччина як основні осередки української еміграції в Європі. Правовий статус, політичні течії. Періодичні видання: особистості, напрями, змістове наповнення. Проблеми консолідації української нації у висвітленні преси української еміграції.

8. Українська преса періоду Другої світової війни

Проблеми функціонування преси в Генеральній Губернії, Райхкомісаріаті, Трансністрії і Подкарпатті. Спільні і відмінні характеристики. Часопис універсального змісту – основний тип видання. Специфіка змістового комплексу. Інформаційно-публіцистичні домінанти.

9. Особливості розвитку української журналістики 1945–1990 рр.

Формування журналістської системи в Україні після Другої світової війни. Тематично-типологічні можливості.

Преса української еміграції (Австралія, Великобританія, Канада, Німеччина, США): комунікаційна мета.

Тоталітарна журналістика (1945–1990 рр.). Тематико-жанрова спадщина журналістського доробку українських письменників.

Українська підпільна і неформальна преса самвидаву. Публіцистична діяльність шістдесятників. Часопис «Скриня».

Типологічне різноманіття ЗМІ в роки перебудови.

10. Преса періоду розбудови української держави (від 1991 р. до наших днів)

Специфіка організації газетної і журнальної справи в Україні. Особливості державної та недержавної журналістики в Україні. Класифікація і типологія журнальних видань. Характеристика інформаційного простору України.

Система загальнополітичної журналістики. Особливості функціонування опорних пресових органів політичних партій і рухів. Ділова, фахова, культурологічна, дитяча журналістика. Масова преса. Специфіка видавання закордонних видань в Україні.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання виконання завдань передбачають використання 100-бальної шкали.

Тестових завдань передбачено 20. Оцінюється кожна правильна відповідь у 5 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бернштейн М. Д. Журнал «Основа» і український літературний процес кінця 50–60-х років XIX ст. – К., 1959.
2. Бочковський О.-І., Сірополко С. Українська журналістика на тлі доби (історія, демократичний досвід, нові завдання) / за ред. К. Костева і Г. Комаринського. – Мюнхен, 1993.
3. Видавнича справа та редагування в Україні: постаті і джерела (XIX—перша третина XX ст.) : навч. посіб. / за ред. Н. Зелінської. – Львів : Світ, 2003.
4. Вішка О. Преса української еміграції в Польщі (1920–1939 рр.) : історико-бібліографічне дослідження. – Львів, 2002.
5. Видання Івана Тиктора та концерну «Українська преса»: Бібліографічний покажчик. – Львів, 2000.
6. Дмитрук В. Д. Нарис з історії української журналістики XIX ст. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1969.
7. Животко А. Історія української преси / упоряд., авт. іст.-біогр. нарису та прим. М. С. Тимошик. – К., 1999.
8. Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. – Львів, 1994–2006. – Вип. 1–14.
9. Історія української дожовтневої журналістики / О. І. Дей, І. Я. Моторнюк, М. Ф. Нечиталюк та ін. – Львів : Вища школа, 1983.
10. Книга і преса в контексті культурно-історичного розвитку українського суспільства : зб. наук. ст. – Львів, 1995. – Вип. 1: Львів, 1998. – Вип. 2.
11. Корбич Г. Журнал «Літературно-науковий вісник» львівського періоду (1898–1906). – К., 1999.
12. Крупський І. В. Національно-патріотична журналістика України (друга половина XIX – перша чверть XX ст.). – Львів : Світ, 1995. – 184 с.
13. Михайлин І. Л. Історія української журналістики. – Х. : ХІФТ, 2000. – Кн. I.
14. Тернопільський Ю. Українська преса з перспективи 150-ліття. – Джерзі Ситі, 1974.
15. Українська журналістика в іменах / за ред. М. М. Романюка. – 1994–2006. – Вип. 1–13.
16. Українська періодика: історія і сучасність : доп. і повідомлення першої-дев'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф. (Львів, 1993–1995, 1997, 1998, 2000, 2002, 2003, 2005 рр.).
17. Українська журналістика: вчора, сьогодні, завтра / за заг. ред. В. І. Шкляра. – К, 1997. – 144 с.
18. Українська преса: Хрестоматія / за ред. М. Ф. Нечиталюка. – Т. 1. Преса Східної України 60-х років XIX ст. – Львів, 1999.
19. Українська преса : хрестоматія / за ред. М. Ф. Нечиталюка. – Львів, 2002. – Т. 2. Преса Галичини 60-х років XIX ст.
20. Українська преса за межами України. – К., 1995.

21. Українські літературні альманахи і збірники XIX – початку XX ст. / склав І. З. Бойко. – К. : Наукова думка, 1967.
22. Федченко П. М. Матеріали з історії української журналістики: Перша половина XIX століття. – К. : Наукова думка, 1959.